

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Akwé: Kon –ohjeet - tausta ja tarkoitus

Kuulemistilaisuus 8.11.2013 Sajos, Inari
Hallitusneuvos Satu Sundberg,
ympäristöministeriö

Akwé: Kon –ohjeiden perusta

Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen 8 (j) artikla

Sopimusosapuolten tulee kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti kunnioittaa, suojella ja ylläpitää biologisen monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön kannalta merkittävää alkuperäiskansojen ja perinteisen elämänmuodon omaavien paikallisyhteisöjen tietämystä, innovaatioita ja käytäntöjä, sekä edistää ja laajentaa niiden soveltamista tämän tietämyksen, innovaatioiden ja käytäntöjen omistajien luvalla ja myötävaikutuksella sekä rohkaista tämän tietämyksen, innovaatioiden ja käytäntöjen käytöstä saatujen hyötyjen tasapuolista jakamista.

Akwé: Kon –ohjeiden perusta

- Yleissopimuksen osapuolikokoukset edistävät sopimuksen toimeenpanoa ja mm. hyväksyvät tätä varten ohjeita
- Vuonna 2004 yleissopimuksen 7. osapuolikokous hyväksyi 8 j – artiklan toimeenpanemiseksi vapaaehtoiset Akwé: Kon -ohjeet *”sellaisten hankkeiden kulttuuristen-, ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnille, joita aiotaan toteuttaa alkuperäiskansa- ja paikallisyhteisöjen pyhillä paikoilla ja niiden perinteisesti asuttamilla ja käyttämällä maa- ja vesialueilla tai jotka todennäköisesti vaikuttavat näihin”*
- Ohjeet ovat luonteeltaan suosituksia, joilla ei ole oikeudellista sitovuutta

Akwé: Kon ohjeet Suomessa

- Ympäristöministeriö asetti vuonna 2009 Artikla 8 j:n kansallisen asiantuntijatyöryhmän
  - YM, MMM, UM, OM, OKM, Lapin ELY, Metsähallitus, Lapin yliopiston Arktinen keskus, Suomen luonnonsuojeluliitto, Saamelaiskäräjät, Saamelaismuseum Siida
- Tehtävänä oli mm. selvittää, miten saamelaisten kotiseutualueella voidaan ympäristövaikutusten arvioinnissa soveltaa Akwé: Kon ohjeita
- Työryhmän loppuraportti kesäkuussa 2011
- Työryhmä käännähti Akwé: Kon -ohjeet suomeksi (Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2011)
- Lisäksi työryhmä antoi ohjeiden soveltamista koskevia toimenpide-ehdotuksia

Akwé: Kon –ohjeiden tarkoitus

- Tarjota viitekehys yhteistyölle, jonka puitteissa hallitukset, alkuperäiskansa- ja paikallisyhteisöt, päätöksentekijät sekä hankkeista vastaavat tahot voivat mm:
  - Tukea alkuperäiskansa- ja paikallisyhteisöjen täysipainoista ja tehokasta osallistumista tutkittavien vaikutusten rajaukseen, arvioinnin laajuuden selvittämiseen ja hankkeiden suunnitteluun
  - Huomioida asianmukaisesti em. yhteisöjen kulttuuriset, ympäristöön liittyvät ja sosiaaliset huolenaiheet ja edut
  - Huomioida em. yhteisöjen perinteinen tieto, innovaatiot ja käytännöt osana ympäristö-, sosiaalisten ja kulttuuristen vaikutusten arviointia
  - Tunnistaa ja toteuttaa tarkoituksenmukaiset toimenpiteet ehdotettujen hankkeiden mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi
  - Ottaa huomioon kulttuuristen, ympäristöön liittyvien ja sosiaalisten osatekijöiden väliset vuorovaikutussuhteet

Akwé: Kon –ohjeiden soveltaminen Suomessa

- Tarkoitettu sovellettavaksi saamelaisten kotiseutualueella toteutettavien sellaisten hankkeiden ja suunnitelmien kulttuuri-, ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa, jotka voivat vaikuttaa saamelaiskulttuuriin, -elinkeinoihin ja kulttuuriperintöön.
- Ohjeita sovelletaan saamelaiskäräjien sekä kolttala-alueella kolttien kyläkokouksen kanssa
- Alkuperäiskansojen edustajien osallistuminen hankkeen eri vaiheisiin suunnittelusta täytäntöönpanoon ja seurantaan
- Ohjeita noudattamalla saamelaisten perinteisen tiedon, innovaatioiden ja käytäntöjen kannalta haitalliset vaikutukset voidaan tunnistaa ja minimoida

